

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ
КАФЕДРА МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні кафедри музичного мистецтва
протокол № від .... 2023 р.
завідувач кафедри
_____ (Гуцько Н.О)

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ/ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

Диригування та читання партитур

I курс

Освітня програма Музичне мистецтво

Спеціальність 025 Музичне мистецтво

Галузь знань 02 Культура і мистецтво

Івано-Франківськ, 2023

Назва освітньої компоненти	Диригування та читання партитур
Викладач (і)	Кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри музичного мистецтва Корнішева Тетяна Леонідівна
Посилання на сайт	KSUOnline
Контактний тел..	-
Е-mail викладача:	tkornisheva@ksu.ks.ua
Графік консультацій	Середа (тиждень А, Б) 15.40. – 17.00. год.

1. Анотація до курсу

Диригентське виконавство посідає значне місце серед обов'язкових компонент освітньо-професійної програми Музичне мистецтво в циклі професійної підготовки майбутнього бакалавра в галузі музичного мистецтва. Структура змісту навчальної дисципліни/освітньої компоненти «Диригування та читання партитур» включає виконавський, музично-теоретичний та управлінський компоненти.

Предметом вивчення освітньої компоненти є здобуття здобувачами першого (бакалаврського) рівня вищої освіти умінь та навичок з техніки диригування в об'ємі, необхідному для подальшої професійної музично-педагогічної та виконавської діяльності. Опанування навчальної дисципліни/освітньої компоненти забезпечує удосконалення теоретичних знань та формування диригентсько-виконавських умінь і навичок, що сприяє розвитку музичного кругозору та художнього смаку з подальшою метою використовувати професійні знання та навички в процесі диригентської діяльності.

Зміст навчальної дисципліни/освітньої компоненти полягає у забезпеченні практичної спрямованості навчального процесу; у сприянні формування професійного мислення, умінь і навичок диригентсько-виконавської майстерності, що відбувається в процесі накопичення та вдосконалення педагогічного досвіду. Повноцінне

оволодіння професією неможливе без засвоєння комплексу спеціальних знань, вмінь та навичок, необхідних у практичній музично-педагогічній діяльності.

Основна форма навчальної роботи зі студентом у класі диригування – індивідуальне заняття, адже творча взаємодія викладач-студент-концертмейстер є найбільш ефективним методом розв'язання питань виховання професійного керівника диригента музичного колективу. На індивідуальному занятті використовуються різні види роботи: підбір музичних творів; робота над хоровою партитурою, удосконаленням специфічних технічних прийомів диригування, мануальною технікою; опанування жанровими та стильовими особливостями диригування творів різних епох, художніх напрямів, жанрів; інструментальне відтворення хорових партитур; перевірка домашнього завдання.

Складовою процесу вивчення диригування є самостійна теоретична та практична робота студента. До даної форми роботи входить опрацювання матеріалу, який вивчається, робота над мануальною технікою (відпрацювання диригентських вправ та схем, та опрацювання методичної літератури. Домінуючим чинником курсу, є орієнтація на виховання творчої, всебічно розвиненої особистості музиканта-диригента. Комплексна система навчання техніці диригування вирізняється своїми специфічними особливостями, рівень складності яких зростає відповідно до можливостей студента та його професійного розвитку.

2. Мета та цілі курсу

Мета курсу: Головною метою курсу «Диригування та читання партитур» є фахова підготовка майбутніх диригентів, які володіють навичками техніки диригування, музично-теоретичними знаннями необхідних для реалізації в синтетичній діяльності диригента-викладача-виконавця.

Завдання курсу:

методичні:

- оволодіти методикою формування технічних навичків, необхідних для професійної диригентської роботи;
- оволодіти методикою диригентського-виконавського аналізу партитури;
- оволодіти методикою самостійної роботи над партитурами;
- оволодіти методикою розкриття художнього образу за допомогою диригентських жестів;

пізнавальні:

- засвоїти теоретичні основи диригентської техніки;
- ознайомитись із широким колом музичних творів, зі стильовими особливостями виконання творів різних епох, національних шкіл і художніх течій;
- вирішування творчих завдань, пов'язаних із вмінням знаходити виражальні засоби та прийоми диригування задля втілення художнього задуму автора;
- засвоїти поняття про диригентський апарат, його складові частини та їх функції
практичні:
- відпрацювання природних пластичних, цілеспрямованих диригентських жестів на основі координації рухів плеча, передпліччя, кисті, розвиток міміки, обличчя,
- розвинути слухові відчуття, з цією метою відпрацювати відповідні слухо-моторні зв'язки, що обумовлено особливостями мистецтва диригування,
- розвинути асоціації як необхідний компонент для художнього виконання твору, встановлення контакту з колективом,
- розвиток музичного слуху, почуття ритму, музичної пам'яті та мислення, артистизм,
- володіння навичками психофізичної саморегуляції, концентрації зусиль під час концертних виступів.

Компетентності та програмні результати навчання

Компетентності:

загальні:

- Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово
- Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- Здатність застосовувати набуті знання в практичних ситуаціях.
- Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- Здатність вчитися й опановувати сучасними знаннями
- Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
- Здатність до критики і самокритики.

фахові:

- Здатність демонструвати достатньо високий рівень виконавської майстерності.
- Здатність створювати та реалізовувати власні художні концепції у виконавській діяльності.
- Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва.
- Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва.
- Здатність використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення у теорії, історії та методології музичного мистецтва
- Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.
- Здатність володіти науково-аналітичним апаратом та використовувати професійні знання у практичній діяльності.
- Здатність здійснювати диригентську діяльність.
- Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу.
- Здатність застосовувати базові знання провідних музично-теоретичних систем та концепцій.
- Здатність оперувати професійною термінологією.
- Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі практичної діяльності.
- Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.
- Здатність застосовувати традиційні й альтернативні інноваційні технології диригентської діяльності.
- Здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві.

Програмні результати навчання

- Демонструвати артистизм, виконавську культуру та технічну майстерність володіння інструментом (голосом) на належному фаховому рівні під час виконавської (диригентської) діяльності.
- Володіти методами та навичками оркестрової та ансамблевої гри (ансамблевого / хорового співу), репетиційної роботи та концертних виступів.
- Демонструвати різні методики удосконалення виконавської діяльності.
- Аналізувати музичні твори з виокремленням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту.
- Відтворювати драматургічну концепцію музичного твору, створювати його художню інтерпретацію.

- Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.
- Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно- категоріальним апаратом.
- Використовувати на професійному рівні методи та прийоми викладання диригування.
- Демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва.
- Демонструвати аргументовані знання з особливостей музичних стилів різних епох.

3. Обсяг курсу на поточний навчальний рік

Кредити/Кількість годин	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
Денна: 1 семестр -1,5 кр. /45 год./диф.зал 2 семестр – 1,5 кр./ 45 год./диф.зал	-	Індивідуальні – 14 18	31 27

4. Ознаки курсу

Рік викладання	Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний/вибірковий
2023-2024	I - II	Музичне мистецтво	I	Нормативний

5. Технічне й програмне забезпечення/обладнання

Обладнання – фортепіано, камертон, диригентський пульта; інтернет-з'єднання, технічне (комп'ютерна техніка, ноутбук, флеш-накопичувач, звуковідтворювальна техніка); програмне (Microsoft Office, Power Point, Word, Collage Maker Mix Videos, You Tube), електронні ресурси дистанційного навчання (Moodle, KSU24, KSU online, Google Meet); наочність (відеозаписи, презентації Power Point, репертуарні збірники). В умовах дистанційного навчання із використанням платформи ZOOM (on-line), KSU24, KSU Online із застосуванням цифрових технологій (відеозаписів, аудіозаписів, технологій штучного інтелекту тощо).

6. Політика курсу

Навчання є студентоцентрованим, проблемно-орієнтованим, скерованим на особистісний саморозвиток здобувачів вищої освіти, що вимагає дотримання правил академічної доброчесності. Освітній процес складається з аудиторної (практичні заняття) та самостійної роботи. Навчально-методичне забезпечення та консультування самостійної роботи здійснюється на основі: «Положення про організацію освітнього процесу в Херсонському державному університеті».

Організація освітнього процесу в ХДУ здійснюється відповідно до:

- Положення про організацію освітнього процесу;
- Положення про самостійну роботу студентів;
- Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів;
- Положення про практику студентів;
- Положення про рейтингову систему оцінювання знань;
- Положення про академічну доброчесність;
- Положення про внутрішнє забезпечення якості освіти.

Самостійна робота здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти може оцінюватися як: підготовка до аудиторних занять, самостійне опрацювання (конспектування) тем в цілому чи окремих питань, що не увійшли до

практичних занять з дисципліни, написання рефератів (доповідей), реферування першоджерел, участь у колоквиумах, опрацювання завдань, підготовка анотації (диригентсько-виконавський аналіз), реферативні матеріали з публікацій; результат участі у мистецьких заходах.

За умови навчання в дистанційному режимі на платформі ZOOM здобувач вищої освіти повинен вчасно приєднуватися на онлайн-заняття, забезпечити необхідні технічні умови для якісного відео та аудіо зв'язку, а також мати усі необхідні засоби (камеру, якісне інтернет-з'єднання, аудіозаписи програмних оркестрових/хорових творів).

7.Схема курсу

Денна форма навчання:

Тиждень, дата, години	Тема, план, кількість годин (аудиторної та самостійної)	Форма навчального заняття	Список рекомендованих джерел (за нумерацією розділу)	Завдання	Максимальна кількість балів
1 курс Модуль 1. Тема: «Диригентське мистецтво як вид музичного виконавства»					
Тиждень 3-8 дата, 14.09-20.10; Академічних годин –6	Тема 1. Диригентський апарат і диригентська постава. Тема 2. Засвоєння основних елементів диригентської техніки.	Практичне/ у формі індивідуального заняття	1-17	Кожне індивідуальне заняття в класі диригування має декілька загальних методичних моментів: ознайомлення з теоретичним матеріалом, темою заняття; освоєння нових диригентських технічних завдань; визначення	0-5 б.

	<p>Тема 3. Основні функції рук диригента в процесі виконання твору.</p> <p>Тема 4. . Графіка диригентських схем. Тридольна схема (3/4).</p> <p>План: 1) Ознайомлення з теоретичним матеріалом (повторення, закріплення); 2).Опрацьовування диригентських схем та технічних прийомів диригування. 3). Диригування та робота над двома оркестровими творами. 4). Гра партитури на фортепіано. 6). Володіння відомостями про композитора, характеристика музичної творчості, музично-теоретичний та виконавський аналіз музичного твору, партитура оркестрового</p>			<p>диригентських завдань двох оркестрових творів та їх відпрацювання;</p> <p>диригентсько-виконавський аналіз музичного твору; гра партитури твору. Завдання на кожному індивідуальному занятті залежить від особливостей завдань теми та творів які вивчаються здобувачами вищої освіти.</p>	<p>0-5 б.</p> <p>0-5 б.</p> <p>0-5 б.</p>
--	--	--	--	---	--

	<p>твору та характеристика інструментального складу музично – виконавські оркестрові труднощі диригентський аналіз оркестрової партитури, термінологія.</p>				
Самостійна робота модулю 1					
	<p>Тема 1. Роль диригента і значення техніки диригування у виконанні музичних творів.</p> <p>Тема 2. Основні етапи розвитку диригентського мистецтва.</p> <p>Тема 3. Розвиток навичок введення диригентського жесту.</p> <p>Тема 4. Теоретичні терміни: „ауфтакт”, „три моменти диригентського виконання”(увага, дихання, вступ),</p>	<p>Самостійна робота</p>	<p>1-17</p>	<ul style="list-style-type: none"> - опрацювання на музичному матеріалі по структурах ансамблів та оркестрів; - ознайомлення з записами оркестрових (ансамблевих) партитур; - опрацювання аудіо та відеоматеріалів з записами провідних музичних колективів; - самостійно працювати над вивченням оркестрової партитури <p>Робота над диригентсько-виконавським аналізом музичного твору:</p> <ul style="list-style-type: none"> - музично-теоретичний; - виконавський аналіз твору. 	<p>0-5 б.</p> <p>0-5 б.</p> <p>0-5 б.</p> <p>0-5 б.</p>

	„тактування”, „диригування”, фази диригентського жесту („дихання”, „устремління”, „точка”, „відбиття”).				
Модуль 2. Тема: «Графіка диригентських схем. Чотирьохдольна 4/4, дводольна 2/4 схеми»					
Тиждень 9-16 дата, 23.10.- 15.12 академічних годин – 8	<p>Тема 1.1. Диригування у розмірі 4/4 в помірному темпі, в характері легато та динаміці піано, меццо-форте і форте.</p> <p>Тема 2.1. Показ вступів на різні долі такту (повні та неповні долі).</p> <p>Тема 3. 1. Диригування у розмірі 2/4 в помірному темпі у характері легато і нон-легато при динаміці p, mp, f.</p> <p>Тема 4 Диригентські прийоми зняття звучання</p>	Практичне/ у формі індивідуально го заняття	1-17	Кожне індивідуальне заняття в класі диригування має декілька загальних методичних моментів: ознайомлення з теоретичним матеріалом, темою заняття; освоєння нових диригентських технічних завдань; визначення диригентських завдань двох оркестрових творів та їх відпрацювання; диригентсько-виконавський аналіз музичного твору; гра партитури твору. Завдання на кожному індивідуальному занятті залежить від особливостей завдань теми та творів, що вивчаються здобувачами вищої освіти.	<p>0-5 б.</p> <p>0-5 б.</p> <p>0-5 б.</p> <p>0-5 б.</p>

	<p>в кінці твору на різних долях такту.</p> <p>План: 1) Ознайомлення з новим матеріалом (повторення, закріплення); 2).Опрацьовування диригентських схем та технічних прийомів диригування. 3). Диригування та робота над твором. 4.Оволодіння технічними прийомами диригування та вдосконалення виконавської диригентської майстерності. 5. Володіння відомостями про авторів твору, характеристика творчості; музично- теоретичний та виконавський аналіз, особливості диригування, термінологія. Аудит.14 г./ Самост.31 г.</p>				<p>60 б. 40 б. 100 б.</p>
--	---	--	--	--	-----------------------------------

Самостійна робота модулю 2					
	<p>Тема 1. Відпрацювання диригентських схем 4/4, 2/4 в процесі засвоєння музичних творів.</p> <p>Тема 2. Робота над партитурою.</p> <p>Тема 3. Диригентсько-виконавський аналіз</p>				0-5
Модуль 3. Диригентські засоби музичної виразності					
<p>Тиждень 24-30 дата, 05.02.-22.03. академічних годин – 8</p>	<p>Тема 1. Поділ музичного твору. Поняття: „фраза”, „речення”, „період”, „частина”.</p> <p>Тема 2. Прийоми диригування при різному фразуванні. Кульмінація музичного твору.</p>	<p>Практичне/ у формі індивідуального заняття</p>	1-17	<p>Кожне індивідуальне заняття в класі диригування має декілька загальних методичних моментів: ознайомлення з теоретичним матеріалом, темою заняття; освоєння нових диригентських технічних завдань; визначення диригентських завдань двох оркестрових творів та їх відпрацювання; диригентсько-виконавський аналіз музичного твору; гра партитури твору.</p>	0-5 0-5

	<p>Тема 3. Поняття про динамічні відтінки в музиці. Сталі динамічні відтінки.</p> <p>Тема 4. Фермата як засіб виразності музики.</p>			<p>Завдання на кожному індивідуальному занятті залежить від особливостей завдань теми та творів які вивчаються здобувачами вищої освіти.</p>	<p>0-5</p> <p>0-5</p>
	Самостійна робота модулю 3				
	<p>Тема 1. Характер диригентського жесту згідно з поділом.</p> <p>Тема 2. Засоби диригентської та музичної виразності у розкритті кульмінації музичного твору.</p> <p>Тема 3. Прийоми показу сталих динамічних відтінків (pp, p, mf, f, ff)</p> <p>Тема 4. Прийоми тактування фермат.</p>	Самостійна робота		<ul style="list-style-type: none"> - опрацювання на музичному матеріалі по структурах ансамблів та оркестрів; - ознайомлення з записами оркестрових (ансамблевих) партитур; - опрацювання аудіо та відеоматеріалів з записами провідних музичних колективів; - самостійно працювати над вивченням оркестрової партитури <p>Робота над диригентсько-виконавським аналізом музичного твору:</p> <ul style="list-style-type: none"> - музично-теоретичний; - виконавський аналіз твору. 	<p>0-5 б.</p> <p>0-5 б.</p> <p>0-5 б.</p> <p>0-5 б.</p>

Модуль 4. Темп як засіб визначення характеру музичного твору

<p>Тиждень 31-40 дата, 25.03.- 31.05 академічних годин – 10</p>	<p>Тема 1. Відчуття темпу диригентом у процесі виконання музичного твору.</p> <p>Тема 2. Темпові позначення. Сталі і змінні темпи.</p> <p>Тема 3. Амплітуда жестів рук диригента.</p> <p>Тема 4. Залежність схеми тактування від розміру та темпу виконання твору. Аудит. 18 г./ Самост. 27 г.</p> <p>Форма контролю- диф.зал</p>	<p>Практичне/ у формі індивідуальн го заняття</p>	<p>1-17</p>	<p>Кожне індивідуальне заняття в класі диригування має декілька загальних методичних моментів: ознайомлення з теоретичним матеріалом, темою заняття; освоєння нових диригентських технічних завдань; визначення диригентських завдань двох оркестрових творів та їх відпрацювання; диригентсько-виконавський аналіз музичного твору; гра партитури твору. Завдання на кожному індивідуальному занятті залежить від особливостей завдань теми та творів які вивчаються здобувачами вищої освіти.</p>	<p>0-5 б.</p> <p>0-5 б.</p> <p>0-5 б.</p> <p>0-5 б.</p> <p>60 б.</p> <p>40 б.</p> <p>100 б.</p>
<p>Самостійна робота модулю 4</p>					
	<p>Тема 1. 1. Значення афтакту та його амплітуда</p>			<p>- опрацювання на музичному матеріалі по структурах ансамблів та оркестрів;</p>	<p>0-5 б.</p>

	<p>в показі диригентом правильного темпу.</p> <p>Тема 2. Диригентський жест при поступовому прискоренні та уповільненні темпу.</p> <p>Тема 3. Метроном і користування ним для виховання почуття сталого темпу.</p> <p>Тема 4. Поступовий перехід від однієї схеми тактування до іншої залежно від прискорення та уповільнення темпу виконуваного твору.</p>	<p>Самостійна робота</p>		<ul style="list-style-type: none"> - ознайомлення з записами оркестрових (ансамблевих) партитур; - опрацювання аудіо та відеоматеріалів з записами провідних музичних колективів; - самостійно працювати над вивченням оркестрової партитури <p>Робота над диригентсько-виконавським аналізом музичного твору:</p> <ul style="list-style-type: none"> - музично-теоретичний; - виконавський аналіз твору. 	<p>0-5 б.</p> <p>0-5 б.</p> <p>0-5 б.</p>
--	--	--------------------------	--	--	--

9. Система оцінювання та вимоги

Усний контроль у вигляді індивідуального опитування. Письмовий контроль у вигляді самостійних письмових робіт (аналіз партитури, анотація), поточного тестування, відповіді на колоквіум.

Форми контролю:

 поточний контроль здійснюється під час проведення практичних і самостійних занять, що мають на меті перевірку рівня знань та готовність студента до виконання поставлених професійних завдань

■ підсумковий контроль (семестровий) проводиться у кінці навчального семестру (року)

Критерії оцінювання:

При оцінюванні слід також враховувати:

- відвідування індивідуальних занять;
- формування стійкого інтересу до диригентського мистецтва;
- наявність виконавської культури, майстерності (емоційність), розвиток музичного мислення;
- опанування практичними вміннями й навичками в різних видах диригентсько-виконавської діяльності;
- ступінь успішності особистісних досягнень.

Розподіл балів, які отримують здобувачі, за результатами опанування навчальної дисципліни, форми семестрового контролю диф.залік

з/п	Види навчальної діяльності	Модуль 1. Диригентське мистецтво як вид музичного виконавства	Модуль 2. Графіка диригентських схем. Чотирьохдольна 4/4, дводольна 2/4 схеми	Модуль 3. Диригентські засоби музичної виразності	Модуль 4. Темп як засіб визначення характеру музичного твору
Обов'язкові види навчальної діяльності (робіт)					
1.	Аудиторна робота				
	- відвідування заняття	0	0	0	0
	- техніка диригування	0-5 б	0-5 б.	0-5	0-5

	- робота на індивідуальному занятті	0-5 б	0-5	0-5	0-5
	- робота над художнім змістом та образом музичних творів	0-5 б.	0-5	0-5	0-5
	- гра оркестрової (ансамблевої) партитури	0-5 б.	0-5	0-5	0-5
	- диригентсько-виконавський аналіз (письмово)	0-5 б.	0-5	0-5	0-5
2.	Самостійна робота	0-30 б.	0-5	0-5	0-5
3.	Контрольна робота	0-5 б.	-	-	-
	Поточне оцінювання (разом)	60	60		
	Підсумковий контроль	40	40		
	Разом балів	100	100		

Критерії оцінювання відповіді на диф.залику (усної, письмової, творчої).

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТІВ

Оцінювання знань здобувачів регламентується Порядком оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Херсонському державному університеті. Оцінювання результатів навчання в ХДУ здійснюється за 100-бальною шкалою. Оцінка відповідає рівню сформованості загальних і професійних компетентностей та отриманих програмних результатів навчання здобувача освіти та визначається шкалою ЄКТС та національною системою оцінювання. На диф.залик виноситься тільки те, що було предметом вивчення на практичних заняттях, при самостійному вивченні

Сума балів /Local grade	Оцінка ЄКТС		Оцінка за національною шкалою/National grade	
----------------------------	----------------	--	--	--

			для екзамену, диференційованого заліку, курсового проєкту (роботи)	для заліку
90-100	A	Excellent	Відмінно	Зараховано/Passed
82-89	B	Good	Добре	
74-81	C			
64-73	D	Satisfactory	Задовільно	
60-63	E			
35-59	FX	Fail	Незадовільно з можливістю повторного складання	Не зараховано/Fail
1-34	F		Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	

Критерії оцінювання та бали за роботу на практичному занятті (усні відповіді, практичне опрацювання оркестрових (ансамблевих) творів засобами диригентської техніки)

Оцінювання проводиться за 5-бальною шкалою:

5 балів виставляється, якщо здобувач активно працює протягом усього практичного заняття, дає повні відповіді на запитання викладача відповідно до плану заняття і показує при цьому глибоке опанування теоретичним матеріалом, практичними навичками диригування, здатний висловити власне ставлення до альтернативних міркувань з даної проблеми, демонструє ініціативність і творчий підхід у вирішенні

музично-педагогічних і мистецьких завдань, які мають місце у діяльності керівника оркестрового колективу, здатний робити самостійні узагальнення й висновки.

4 бали виставляється здобувачу, який активно працює протягом усього практичного заняття, дає вірні відповіді на запитання викладача, показує при цьому володіння практичними навичками диригування, здатний до репродуктивної роботи, наслідує покази і жести викладача, але дещо ухиляється від висловлення власних міркувань, генерування альтернативних позицій з даної проблеми, проявляє вміння самостійно аналізувати музичний матеріал, демонструє здатність вирішувати художньо-мистецькі завдання, що мають місце у діяльності керівника оркестрового колективу.

3 бали виставляється здобувачу, який активно працює протягом практичного заняття, теоретичні питання висвітлює повно, викладення матеріалу логічне, обґрунтоване, з практичним показом, студент виявляє достатню обізнаність, але у демонстрації диригентських навичок допускає неточності, незначні помилки, які сам виправляє, має місце формальність у виконанні творчих завдань, недостатня обізнаність щодо практичного застосування засвоєних знань.

2 бали виставляється здобувачу, який у цілому опанував теоретичними знаннями й елементарними навичками з даної теми, виявляє знання навчального матеріалу та нотного тексту, намагається аналізувати музичний матеріал, робити певні висновки. Але на занятті поводить себе пасивно, у своєму розвитку покладається лише на викладача, дає неповні відповіді на запитання, невідповідність практичних навичок у вирішенні художньо-виконавських і мистецьких завдань.

1 бал виставляється, коли здобувач виявляє достатні знання навчального матеріалу, але на занятті поводить себе пасивно, дає неповні відповіді на запитання, припускається грубих помилок при висвітленні теоретичного і музичного матеріалу, демонстрації елементарних навичок диригування, проявляє невідповідність практичних навичок у вирішенні художньо-педагогічних і мистецьких завдань.

0 балів виставляється у випадку, коли здобувач виявляє неспроможність висвітлити теоретичні питання і практичні завдання, або ж вони висвітлені неправильно, безсистемно, з грубими помилками, відсутні розуміння основної суті музичних термінів і понять, практичного показу засобів диригування, знання нотного тексту, здатність вирішувати елементарні завдання мистецького характеру.

Критерії оцінювання та бали за самостійну роботу:

- I-2 модуль – від **1** до **10 балів** за конспекти, реферати, творчі роботи (есе) в залежності кількості завдань та якості їх виконання, використання додаткових джерел, вміння творчо поставитися до питань
- 3-4 модуль – від **1** до **5 балів** плану.

Критерії оцінювання реферату (в залежності від складності теми):

- 1 бал** – реферат має поверховий виклад матеріалу, відсутні посилання на джерела і літературу, а також висновки. Література не містить необхідну кількість джерел;
- 2 бали** – реферат в основному відповідає вимогам, має відповідну структуру та список літератури, однак переважає репродуктивне відтворення матеріалу, відсутній творчий самостійний характер. Студент не володіє навичками академічного письма;
- 3 бали** – тема опрацьована на достатньому рівні, реферат відповідає усім вимогам, трапляються стилістичні та логічні помилки. В окремих розділах присутня фрагментарність знань, їх репродуктивний характер;
- 4 бали** – реферат відповідає всім вимогам, містить чітку структуру, має завершений характер, містить посилання на новітні теоретичні роботи, текст свідчить про самостійний та творчий підхід.

Критерії оцінювання конспекту з тем самостійної роботи:

- 1 бал** – конспект містить поверхневі відповіді на окремі питання, не використана додаткова література;
- 2 бали** – конспект містить відповіді на всі питання, проте вони є не повними та не спираються на рекомендовану додаткову літературу, логічна послідовність відповідей відсутня;
- 3 бали** – конспект містить відповіді на всі питання, вони є повними, логічно структурованими, але в окремих питаннях трапляються помилки або ж відсутній самостійний характер викладу матеріалу;
- 4 бали** – конспект містить відповіді на всі питання, вони є повними, логічно структурованими, самостійними та творчими за своїм характером з достатньою кількістю прикладів. Відсутні суттєві помилки.

Критерії оцінювання та бали за самостійну роботу

5 балів Здобувач постійно виконує домашні завдання, працює над партитурою, вдосконалює отримані технічні навички, відпрацьовує диригентські схеми та добре виконує гру партитури на фортепіано.

4 бали Здобувач досить регулярно готує домашнє завдання, без суттєвих помилок, може проаналізувати свої помилки, неточності та виправити їх самостійно, виразно виконує гру партитури на фортепіано.

3 бали Здобувач допускає незначні помилки у виконанні домашнього завдання, але практично опанував загальними принципами диригування, не досить виразно виконує партитуру на фортепіано, трапляються недоліки в написанні диригентсько-виконавського аналізу.

2 бали Здобувач не систематично самостійно працює над партитурою, над виявленням виразних засобів музичного твору, не завжди може самостійно зробити аналіз партитури

1 бал Здобувач не відпрацьовує диригентські прийоми (ауфтакт, розподіл правої та лівої руки), погано грає партитуру, погано володіє загальними принципами диригентських схем.

0 балів Здобувач дуже погано виконує домашнє завдання. Не може зіграти партитуру,. Студент не може самостійно аналізувати твір

До балів аудиторної та самостійної роботи може бути додані **10 балів** (максимальна кількість) за написання і опублікування студентської наукової статті, участі у конкурсах студентських наукових робіт, конференціях, мистецьких конкурсах. Загальна кількість балів аудиторної, самостійної та наукової роботи не може перебільшувати **60 балів**.

Диф.залік (40 балів)

Критерії оцінювання відповіді на диф.залику (усної, письмової):

- 0 балів** – Здобувач вищої освіти не володіє виконавсько-технічними навичками, необхідними для диригентської роботи, не володіє методикою диригентсько-виконавського аналізу партитури. Здобувач не володіє методикою самостійної роботи над партитурою, не має навичок аналізу та виконання партитур оркестрових творів різних за стильовими особливостями.
- 10 балів** – Отримує здобувач вищої освіти за низький технічний рівень виконання оркестрових (ансамблевих) творів, невміння розкрити музично-художній образ музичного твору, хаотичне знання основної термінології, значні помилки під час виконання. Не зміг відповісти на питання без грубих помилок, намагається вгадати відповідь на конкретні запитання. Не спроможний продуктивно використовувати допомогу викладача.
- 20 балів** – Отримує здобувач за похибки у тексті, зауваження стосовно техніки виконання музичного твору, стосовно виявлення стилістичних особливостей музичного твору (партитури) за допомогою диригентських жестів, спостерігаються помилки в інтерпретації та побудові виконавського плану, але є певні позитивні зміни у музичній діяльності студента. Здобувач не завжди може самостійно зробити диригентсько-виконавський аналіз партитури
- 25 балів** – Здобувач вищої освіти демонструє виконавсько-технічні навички, правильне засвоєння нотного тексту, що включає ритмічні, динамічні, темпові та штрихові особливості твору, може проаналізувати свої недоліки, неточності та виправити їх самостійно. Здобувач вищої освіти робить досить повний диригентсько-виконавський аналіз партитури.
- 30 балів** – Здобувач вищої освіти, на достатньому рівні виконує усі практичні завдання, натомість демонструє незначні неточності у відтворенні художньо-образного змісту оркестрових (ансамблевих) творів, що включає ритмічні, динамічні, темпові та штрихові особливості твору, знання основної та допоміжної термінології. Здобувач вищої освіти досить змістовно підходить до диригентсько-виконавського аналізу твору, особливо з точки зору диригентського аналізу оркестрової партитури, але з деякою консультацією викладача
- 35 балів** – Здобувач вищої освіти добре володіє навичками техніки диригування та музично-теоретичними знаннями, необхідними для керування оркестровими (ансамблевими) колективами, різними за складом учасників,

володіє методикою диригентсько-виконавського аналізу партитури, має творчий підхід у виконанні музичних творів різних за стильовими особливостями, за фактурою викладення і за прийомами викладення в передбаченому темпі та характері, демонструє на належному рівні технічну майстерність, знання основної та допоміжної термінології, артистично-сценічну культуру.

40 балів – Здобувач вищої освіти вільно, впевнено та емоційно відтворює текстову структуру оркестрового (ансамблевого) твору, вдало інтерпретує, дотримуючись особливостей стилю та жанру твору, досконало відчуває музичну форму. на високому рівні виконує усі види практичної роботи (чіткість відтворення схем, ритмічного рисунку, відпрацьованість техніки диригування твору й художнього образу динамічні, темпові та штрихові особливості твору, технічну майстерність, знання основної та допоміжної термінології, артистично-сценічну культуру, високий рівень виконання творів.

Список рекомендованих джерел (наскрізна нумерація)

Основна (базова)

1. Бродський Г. Л., Шевченко І. Л., Сметана С. О. Оркестр народних інструментів (методика і практикум роботи з оркестром) : навч. посіб. Кропивницький-Харків, 2018. 388 с.
2. Біляєва Н. В. Диригентський жест: знак, символ, смисл // Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти. – 2018.
3. Гамкало І.Д. Диригентське мистецтво // Енциклопедія Сучасної України : енциклопедія [електронна версія] / ред.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк та ін.; НАН України, НТШ. Київ: Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2007. Т. 7. URL: <https://esu.com.ua/article-24362>
4. Гуральник М. Л. Організація та керівництво народно-інструментальними колективами : навч.- метод. посіб. Київ : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2000. 128 с.
5. Давидов М. А. Київська академічна школа народно-інструментального мистецтва. Київ : НМАУ ім. П. І. Чайковського, 1998. 224 с.

6. Доронюк В. Методика викладання диригування / В. Доронюк. – Івано-Франківськ, 2005.
7. Кучерук В. Ф. Грає оркестр українських народних інструментів : навч.- метод. посіб. Луцьк : Вежа ВДУ ім. Лесі Українки, 2005. 262 с.
8. Кучерук В.Ф., Олексюк О. М., Кучерук Н. П. Інструментальний ансамбль : хрестоматія для вищ. навч. закл. Луцьк : Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2014. 148 с.
9. Кучерук В. Ф., Кучерук Н. П., Шиманський П. Й. Методика і практикум роботи з колективом : навч. посіб. для студ. закл. вищ. освіти. Луцьк : Вежа-Друк, 2018. 88 с.
10. Кучерук В.Ф., Кучерук Н. П. Оркестрове диригування : методичні рекомендації. Луцьк : Вежа-Друк, 2016. 16 с.
11. Кучерук В. Ф., Кучерук Н. П., Шиманський П. Й. Практикум роботи з інструментальним колективом : навч. посіб. для студ. закл. вищ. Освіти. Луцьк : Вежа-Друк, 2018. 88 с.
12. Олексюк О. М. Методика викладання гри на народних інструментах : навч. посіб. для студ. мист. навч. закл. Київ : ДАКККіМ, 2004. 135 с.
13. Охманюк В. Ф. Оркестровий клас : навч.-метод. посіб. : Ч.1. Вид. 2-ге, змін. та доп. Луцьк : Вежа-Друк, 2021. 194 с.
14. Пляченко Т. М. Методика роботи з музично-інструментальними колективами : навч.- метод. посіб. для студ. мист. ф-ту пед. ун-ту. Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2009. 232 с.
15. Роговська Є. В., Рутецький В. В. Оркестр народних інструментів : навч.–метод. посіб. Житомир : ЖДУ ім. І Франка, 2014, 220 с.
16. Стукаленко З.М. Основи оркестрового диригування. Навчально-методичний посібник. – Кропивницький, 2017. – 138 с.
17. Юцевич Ю.Є. Музика. Словник-довідник / Юрій Євгенович Юцевич. - Тернопіль : «Навчальна книга – Богдан», 2003. – 275 с.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

www.nbuv.gov.ua – веб-сайт Національної бібліотеки імені В. І. Вернадського (м. Київ)

www.4uth.gov.ua – веб-сайт Державної бібліотеки України для юнацтва

www.chl.kiev.ua – веб-сайт Національної бібліотеки України для дітей

<http://old.dnrb.gov.ua> – веб-сайт Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського

<http://ukrnotes.in.ua/poshuk.php> - ноти та біографії українських композиторів

<https://parafia.org.ua/mediateka/kompozytory>– українська музика мр3-файл. Пошук відбувається за прізвищами українських композиторів.